

Teoria crítica

Codi: 100304
Crèdits: 6

2024/2025

Titulació	Tipus	Curs
2500246 Filosofia	OB	3

Professor/a de contacte

Nom: Gerard Vilar Roca

Correu electrònic: gerard.vilar@uab.cat

Idiomes dels grups

Podeu consultar aquesta informació al [final](#) del document.

Prerequisits

Es recomana el coneixement de la llengua anglesa a nivell de comprensió lectora per tenir accés a una part important de la literatura sobre la temàtica del curs.

Objectius

OBJETIU GENERAL

Aquesta assignatura ofereix un quadre històric i sistemàtic dels principals problemes filosòfics abordats per la teoria crítica desenvolupada principalment per l'anomenada Escola de Frankfurt. Amb aquesta finalitat s'estudien successivament alguns dels principals textos que han produït les tres generacions de filòsofs que fins ara podem adscriure a aquesta corrent del pensament, incloent la teoria crítica feminista.

OBJETIUS ESPECÍFICS

1. La comprensió dels principals problemes i conceptes utilitzats per la teoria crítica.
2. Habilitat per identificar, analitzar i explicar conceptes i arguments.
3. El coneixement dels principals enfocaments teòrics.
4. La familiarització amb els principals textos de la tradició crítica.
5. El correcte ús de la terminologia filosòfica
6. Desenvolupar les habilitats per a l'argumentació de l'estudiant
7. Potenciar l'exposició escrita i oral dels coneixements adquirits
8. Prendre consciència del potencial conceptual, analític i metodològic que ofereix els corrents de la teoria crítica.
9. Establir un diàleg entre la tradició de la teoria crítica i altres corrents contemporànies de la filosofia continental

Competències

- Actuar en l'àmbit de coneixement propi avaluant les desigualtats per raó de sexe/gènere.
- Analitzar i sintetitzar els arguments centrals dels textos fonamentals de la filosofia en les seves diverses disciplines.
- Aplicar els coneixements de l'ètica als problemes morals de la societat, i valorar les implicacions sobre la condició humana dels canvis en el món de la tècnica contemporània.
- Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.
- Reconèixer i interpretar temes i problemes de la filosofia en les seves diverses disciplines.
- Reconèixer les implicacions filosòfiques del coneixement científic
- Situar les idees i els arguments filosòfics més representatius d'una època en el seu rerefons històric i relacionar els autors més rellevants de cada època en qualsevol de les disciplines filosòfiques.
- Utilitzar un pensament crític i independent a partir dels temes, els debats i els problemes que planteja la filosofia tant històricament com conceptualment.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar casos històrics de fets científics.
2. Aplicar el rigor filosòfic en un text escrit seguint els estàndards internacionals de qualitat.
3. Assenyalar i resumir el contingut filosòfic comú a diverses manifestacions de diferents àmbits de la cultura.
4. Buscar, seleccionar i gestionar informació de manera autònoma, tant en fonts estructurades (bases de dades, bibliografies, revistes especialitzades) com en informació distribuïda a la xarxa.
5. Comunicar fent un ús no sexista ni discriminatori del llenguatge.
6. Discriminar els trets que defineixen el lloc d'un autor en el context d'una problemàtica i reorganitzar-los en un esquema coherent.
7. Distingir els temes de rellevància filosòfica en els debats actuals
8. Distingir i contrastar textos representatius dels principals gèneres de la literatura filosòfica.
9. Documentar un tema filosòfic i contrastar-ne les fonts.
10. Establir relacions entre ciència, filosofia, art, religió, política, etc.
11. Explicar la importància filosòfica de la ciència contemporània i el seu àmbit d'aplicació.
12. Exposar els conceptes propis de la història de la filosofia
13. Expressar-se en la llengua estudiada, oralment i per escrit, utilitzant el vocabulari i la gramàtica de manera adequada.
14. Fer presentacions orals utilitzant un vocabulari i un estil acadèmics adequats
15. Fer servir la terminologia adequada en la construcció d'un text acadèmic.
16. Identificar les idees principals d'un text sobre la matèria i fer-ne un esquema
17. Indicar i discutir les principals característiques del pensament definitori d'una època, emmarcant-les en el context.
18. Llegir comprensivament textos filosòfics bàsics.
19. Llegir comprensivament textos filosòfics de la història de la filosofia.

20. Organitzar el temps i els propis recursos per a la feina: dissenyar plans establint prioritats d'objectius, calendaris i compromisos d'actuació.
21. Presentar treballs en formats ajustats a les demandes i els estils personals, tant individuals com en grup petit.
22. Proposar projectes i accions que incorporin la perspectiva de gènere.
23. Reconèixer, amb mirada experta, referents filosòfics del passat i del present i avaluar-ne la rellevància.
24. Relacionar diversos ordres d'idees incloses en els debats filosòfics actuals.
25. Resoldre problemes de manera autònoma.
26. Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.
27. Resumir els arguments centrals dels grans textos contemporanis d'ètica i filosofia política.

Continguts

1. L'Escola de Frankfurt la idea de teoria crítica
2. La crítica de la raó instrumental
3. Pensar en constel·lacions i el concepte d'història
4. Subjecte i objecte
5. La raó comunicativa
6. La lluita pel reconeixement
7. La crítica de les formes de vida: progrés i regressió

Activitats formatives i Metodologia

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Activitats a classe	7	0,28	1, 9, 10, 12, 13, 14, 15, 20, 21, 23, 24, 27
Classes teòriques	38	1,52	10, 12, 18, 23, 24
Discussió en grups	10	0,4	14, 20, 21
Tipus: Supervisades			
Direcció treballs	12,5	0,5	11, 18, 19, 27
Tutories despatx i seguiment personalitzat	10	0,4	4, 6, 14, 16, 17, 18, 20, 21, 24, 25
Tipus: Autònomes			
Lectura de bibliografia obligatòria i recomanada	40	1,6	7, 8, 9, 16, 20, 24, 25, 27
Redacció treballs	25	1	13, 15, 16, 18, 21

1. Classe magistral i altres metodologies de treball en grup a classe
2. Taller d'escriptura consistente en el seguiment de la redacció de diferents treballs
3. Tutories individualitzades o en grups reduïts en les hores d'atenció
4. Presentació de treballs de grupo as classe

5. Elaboració de itinerari personalitzats i seguiment del treball autònom de l'estudiant
6. Aprenentatge col·laboratiu i cooperatiu

Avaluació

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Parcials	50%	3,5	0,14	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27
Redacció d'un assaig breu (2000 paraules)	25%	2	0,08	2, 4, 5, 15, 20, 21, 22, 26
Seguiment treballs	25%	2	0,08	20, 21, 25

L'avaluació serà continuada y consta de las siguientes parts:

TIPUS DE PROVA Punts

1. Realització de dos exàmens parcials

Parcial 1 4 (punts)

Parcial 2 4 (punts)

2. Redacció d'un assaig de 2000 paraules 2 (punts)

Informació general

- A principis de curs es comunicarà el format a seguir per a la redacció de l'assaig filosòfic i es proporcionarà una llista ampliada de lectures recomenades.

- En el calendari d'activitats que s'adjuntarà a l'inici del curs s'indiquen les dates de realització dels exàmens escrits i del lliurament dels restants exercicis. Per a una correcta avaluació continuada, no s'acceptaran treballs fora de les dates fixades. Per a més informació, veure els criteris de reavaluació.

- Qualsevol canvi en les dates d'avaluació o dels continguts s'avisarà amb suficient temps d'antelació a classe.

- En cas que les proves no es puguin fer presencialment s'adaptarà el seu format (mantenint-ne la ponderació) a les possibilitats que ofereixen les eines virtuals de la UAB. Els deures, activitats i participació a classe es realitzaran a través de fòrums, wikis i/o discussions d'exercicis a través de Teams, etc. El professor o professora vetllarà perquè l'Estudiant hi pugui accedir o li oferirà mitjans alternatius, que estiguin al seu abast.

- En cas que l'estudiant realitzi qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb 0 aquest acte

d'avaluació, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir. En cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0.

ALUMNES NO AVALUABLES

Els / les estudiants que no es presentin com a mínim a un dels dos exàmens parcials no seran avaluats al final del curs, llevat que es posin contacte amb el responsable de l'assignatura amb el suficient de temps d'antelació per a considerar una forma d'avaluació alternativa consensuada entre el professor i l'alumne / a.

Criteris de la recuperació (Avaluació continuada)

Per tenir una nota final cal que l'estudiant s'avalui de tant dels parcials com de l'assaig.

Data de reavaluació: per determinar.

Criteris de la recuperació (Avaluació única):

S'aplicarà el mateix sistema de recuperació que per l'avaluació continuada.

ADVERTÈNCIA - ELS ESTUDIANTS QUE DESITGEN PRESENTAR-SE A la reavaluació HAN DE POSAR-SE EN CONTACTE ELECTRÒNIC AMB LA PROFESSORA DE L'ASSIGNATURA ALMENYS AMB DOS SETMANES D'ANTELACIÓ A LA DATA ESTABLERTA. PER FAVOR, NO OBLIDEU ENVIAR-ME UN CORREU ELECTRÒNIC al meu correu institucional: Gerard.Vilar@uab.cat

Bibliografia

Bibliografia

Adorno, Th. y Horkheimer, M., *Dialectica de la Il.lustracio*

Adorno, *Dialectica Negativa*

Arendt, Hannah, *Entre passat i futur*

Benjamin, *L'obra dels passatges*

Fraser, Nancy, *Fortunes del feminisme*

Habermas, J., *Teoria de l'accio comunicativa*

Honneth, A., *La lluita pel reconeixement*

Horkheimer, M., *Teoria critica i teoria tradicional*

Horkheimer, M, *Critica de la rao instrumental*

Jaeggi, Rahel, *Crítica de les formes de vida*

Marcuse, H., *Eros i Civilització*

En començar el curs s'indicaran les pàgines que resulten de lectura obligatòria i les de lectura recomanable.

Bibliografia complementària

Benhabib, S. (2006). *El Ser y el otro en la ética contemporánea: feminismo, comunitarismo y posmodernismo*. Barcelona: Gedisa.

Benhabib, S. et al (1995). *Feminist contentions: a Philosophical Exchange*. Londres: Routledge.

Fraser, Nancy (1997). *Iustitia Interrupta. Reflexiones críticas desde la posición "postsocialista"*. Bogotá: Siglo del hombre editores y Universidad de los Andes.

---- (2008). *Escalas de justicia*. Trad. Antonio Martínez Rui. Barcelona: Herder.

Habermas, J. (1989). *El discurso filosofico de la modernidad*. Madrid: Taurus.

Jay, M. (1988). *La imaginacion dialectica*. Madrid: Taurus.

Honneth, A., et al. (2019), *The Routledge Companion to the Frankfurt School*, Routledge.

McCarthy, Th. (1992). *Ideales e ilusiones. Reconstruccion y deconstruccion en la teoria critica*. Madrid: Tecnos.

Rush, F. (ed.) (2004). *The Cambridge Companion to Critical Theory*. Cambridge: CUP

Wiggershaus, R. (2012). *La Escuela de Francfort*. Madrid: FCE.

Programari

No s'usa cap programari específic en aquest curs.

Llista d'idiomes

Nom	Grup	Idioma	Semestre	Torn
(PAUL) Pràctiques d'aula	1	Català	segon quadrimestre	matí-mixt
(TE) Teoria	1	Català	segon quadrimestre	matí-mixt